

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopiju.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1,20.
Pri odjemanju več ko 10 števk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 5.

V Ptuj v nedeljo dne 10. marca 1901.

II. letnik.

Ubogi Slovenci!

Med tem, ko se Nemci in Čehi vsako leto od 5 do 7 odstotkov pomnožijo, noče se to pri slovenskem ljudstvu goditi. V letih 1880 do 1890 zmanjšalo se je slovensko ljudstvo za 4 odstotke in zdaj ko sicer izid ljudskega štetja še ni znan, se pa bojimo, da bode prej slabše, nego boljše. Vsi poštene prijatelji slovenskega ljudstva se morajo vprašati, kje tiči vzrok te žalostne prikazni, in katera sredstva bi bila uporabiti, da bi se slovensko ljudstvo tudi tako krepko razvijalo kakor drugi narodi.

Posebno tisti gospodje, kateri se enino kot narodnjake kažejo, naj bi se s tem važnim vprašanjem bavili in svete za odpomoč dajali, pa žalibog, ti gospodje za kmeta nimajo časa in tako je »Štajerc« o stvari začel sam misliti in zdravilna sredstva tudi našel.

Slovenec ni treba svojim ženam nič očitati, saj pri nas pride tudi toliko in še več otrok na svet, kakor pri Nemcih in Čehih; ali veliko siromaštvo v kmečkem stanu ne pusti ljudstva vspevati. Veliko otrok umrje že v prvem letu svojega življenja, ker jih ni mogoče redno oskrbovati in veliko tisoč odraslenih se izseli, ker doma trpijo lakoto in ne dobijo dela. V vseh premogokopih na Gornjem Štajerskem in po fužinah so delavci večinoma Slovenci in celo na Nemško in Rensko provincijo in Westfalen se izselijo, da najdejo delo. Tudi se jih mnogo po brezsrčnih agentih zapelje, da odpotujejo v Ameriko, kjer ubožno pridejo v nič. Le malo teh izseljencev se zopet v svojo domovino povrne, večina jih pride ali v nič ali se pa naselijo v nemških krajih in njih otroci postanejo Nemci. Ako se bode tako dalje go-dilo, je vsako upanje zgubljeno, da bi se slovenski narod med narodi kedaj do veljave in neodvisnosti povspel.

Kdor toraj z nami misli pošteno, ta mora skrbeti: 1. da se hrana ljudstvu zboljša, 2. da Slovenci zaslužijo svoj kruh v svoji domovini, da se jim ni treba izseljevati.

Vzemimo na primer Gornje Štajarsko, tam se nikdo ne izseli, ker se v vsakem večjem kraju nahaja več fabrik, kjer deželani kar jih je preveč, delo dobijo, toraj jim domovine ni treba zapustiti. Ali tudi

kmetovalcu se ni treba izseliti in on živi dobro, kajti on proda svoje pridelke delavcem drago, katerih se po fabrikah in drugih delavnicah na tisoče nahaja. Tako je pomagano vsem in ljudstvo se množi od leta do leta. Kako zgleda pa pri nas na Spodnjem Štajerskem? Pri nas ne upa si nikdo fabrik postavljati in denar riskirati, kajti naši slovenski patrijoti in doktorji nočejo nemških fabriških gospodov v deželi imeti, duhovni pa pravijo: po fabrikah se ljudstvo popači. Mi pa pravimo: rajši ljudstvo v deželi popačiti pustiti, kakor pa da se v tujini popolnoma uniči, in rajši z nemškim denarjem delati v slovenski deželi kakot pa naše sinove v nemške fabrike na Gornje Štajarsko in Nemško pošiljati. Ali pa se mora ravno z nemškim denarjem delati? Ali ni tudi dosti bogatih Slovencev, kateri bi podjetja snovati zamogli? Ali bi ne bilo bolje, ko bi posojilnice osnovale fabrike, namesto da v mestih z denarjem ubogega kmeta postavljajo palače!

Toraj na noge vi vrli Slovenci! Odprite blagajne in vzemite stotisočake iz njih. Ako bodete previdno pričeli, bodejovam vaše fabrike ravno tako dobre obresti nosile kakor Nemcem in ubogo stradajoče slovensko ljudstvo bode vas blagoslovilo. Nočete pa li nič storiti, potem prihranite si tudi vse lepe govore, kajti tudi najlepši govori ne bodejo zabranili pogina slovenskega ljudsta.

Slovenska kmečka zveza.

Za kmečko zvezo kaže se že živahno zanimanje in nam je že v ta namen došlo mnogo dopisov. Mi toraj sporočamo, da se bode letna članina najbrž na 20 krajcarjev odmerila, in da se bode osnovalni shod v kratkem v Ptuj vršil. Tega shoda se bodejo smeli vsi tisti udeležiti, kateri se bodejo do tistega časa kotudje oglašili. Denarja za sedajšenidoposiljati, ampak pišesesamo ena dopisnica na »Štajerca«, v katerej naj se naznani natančni naslov člana.

Pristopiti zamorejo samo moški, ki so občinski volilci. že 24 let stari in so avstrijski državljani.

Že pri prvem shodu se bode ena važna zadeva v korist kmečkemu stanu rešila. Izjavilo se je namreč

več advokatov, da so pripravljeni, vsakemu, kdor se kot član kmečke zveze izkaže, enokratno podučenje v pravnih zadevah za s t o n j storiti. S tem naj bi se zabranilo, da bi v prihodnje advokatski pisarji in drugi agenti kmetov več k pravdam ne ščuvali, kjer nič ne kaže in kjer kmet le škodo trpi.

Iz državnega zbora.

Že čez en mesec traja državni zbor, pa ni še prišel do pravega dela. Preveč je različnih strank in narodnostnih zastopstev; vsaka stranka bi se rada svojim volilcem prikupila, zato vpijejo vsi naenkrat in stavijo toliko dobrih, ljudstvu koristnih predlogov, da državna zbornica šele prav vsled tega k delovanju ne pride.

Trije predlogi so na dnevnem redu: Povišanje davka na žganje, rekrutni predlog in investicijska predloga, to je gradnja železnic, posebno o tauerski železnici. Čehi hočejo imeti najprvo rešen predlog o davku na žganje in potem o zgradnji železnic; Nemci pa preje o gradnji železnic. Končno so Nemci odnehali. Je pa nekaj Čehov, kateri sploh o delovanju nič vedeti nočejo in tako še le pravi hrup počenjajo. Ko je predsednik Prade dne 5. t. m. otvoril posvetovanje o rekrutnem predlogu, skočil je češki poslanec Fresl k njemu, iztrgal mu akte in jih vrgel na tla; štajerski poslanec Malik pa pograbi Fresla za vrat, mu priloži več klofut in ga vrže doli čez stopnice predsedniške tribune. S tem bila je stvar končana in posvetovanja so se končno zamogla pričeti. Obstoja torej nevarnost, da se bode sicer predlog o rekrutih in davku na žganje dovolil, Čehi pa bodejo posvetovanje o tauerski železnici preprečili. Mi mislimo, da bi bila dolžnost slovenskih poslancev Čehom zapopadljivo narediti, da si bodejo Slovence kot sovražnike naredili, ako bodejo nam jako neprijetne davke na žganje še povišali, potrebne gradnje železnice pa preprečili. Tauerska železnica, katera bi tvorila drugo zvezo s Trstom, bi bila prava dobrota za avstrijske južne pokrajine in slovenski poslanci morajo ves svoj vpliv do Čehov porabiti, da se ta železnica končno zgradi.

Nekaj še po volitvah.

Neki lažnjivi list, kateri se imenuje „Slovenski Gospodar“, se je ob času državnoborskih volitev jako jezil, ker so nekateri kmetje v vseh okrajih vendar začeli enkrat misliti, da kmečke volitve vendar ne slišijo duhovnikom in doktorjem, temveč le kmetom. Ni se toraj čuditi, ako takrat niso kmetje zmagali, da bi imeli kmete za poslance, ker še je bilo letos prvokrat in to je vsakemu znano, da je vsak začetek težek in veliko drevo ne pade nikoli z enim mahljejem.

Lahko zmago so imeli naši gosp. duhovniki res poprej, ker so vselej njihovi verni in njim vdani kmetje ednoglasno izvolili tistega gospoda, ktereга so jim bili g. župnik priporočili.

„Slovenski Gospodar“ in njihovi privrženci h človeku očitajo, da nima prave vere, in da je ne škutar, kateri z njimi ne krakela. Večji je krake boljši Slovenec je.

Premislimo pa, kako vero imajo tisti slovenski doktorji, katerih nikdo in nikoli v cerkvi in pri svetnici ne vidi, in glejte kak dobri prijatelji so njimi.

Ta lažnjivi „Slov. Gospodar“ piše z dne 6. cembra 1900, da Vračko uraduje pri gornje radgonskem okraju vse nemško in da z radgonskimi Nemci drži, da je proti ustanovljenju slovenskega davčnega urada v Gornji Radgoni in da je v Policah to škodo prenizko cenil. Še enkrat moram reči, da to očitanje laž, ker pri okrajnem zastopu se urad več slovensko kot nemško, namreč v obojnem jeziku Radgonski Nemci ne potrebujejo nikdar pomoči mene in slovenske davkarije še vendar v Avstriji ampak le samo c. kr. davkarije so, res pa je, da okrajni zastop proti ustanovljenju, bodisi kakor koli novega davčnega urada v Gornji Radgoni, imamo uradov že zadosti. Kar pa zadeva cenitve točne škode v Policah moram omeniti, da sem 240 kron višje cenil, kakor potem drugi cenilni mo Prvi moji cenitvi pritožil se je namreč Janez P. po domače kolarov Hanzek in toraj se je vršila cenitev.

Pred volitvijo so razpošiljali na vse kraje liste, kateri so imeli podpis: „Slovenski gornje radgonski kmetje“ in so bili polni najnesramnejših laži, s katerimi so me črnili pri volilcih, namreč, da sem bil ve kako zadolžen, da imam zanemarjeno posestvo, da sem kupil za 5000 gld. bikecov za okrajni de

To so vam lepi bikeci, kateri znajo take skupaj spraviti, ti bodo vendar po oslih skakali, če gače bi kravje pleme celó pogubili in potem bi še trebalo za 5000 gld. bikecov kupiti, do zdaj pa imamo le za 390 gld, nakupljenih.

Ti lažnivci, kateri so se dali za gornjeradgonske kmete podpisati, so morebiti v bližnjem sorodstvu tisto imenitno stvarjo, ki ima dve dolgi ušesi in ki i-a-i-a. Ti pa so šli si to tiskati v Ljubljano, ker dobro znajo, da jaz tje ne bom šel si odrešiti iskat. Kar pa je „Slovenski Gospodar“ drugih več pisal, to se bode pri okrožni sodnji v Mariboru v kratkem slišalo.

Zaradi Bučečovec še moram omeniti, da mamo tamošnji občinski predstojnik in več kmetov pravi naj pridem, da se o volitvah pogovorimo. Nato res povabil volilne može, pa ne občinski shod in se je zgodilo, ko pridem tje, najdem veliko tujih ljudi zbranih, komandant pa je bil ta kranjski gosp. dr. Rosina. Vsi so bili že pri vinu prav žilavolje, ker je g. dr. Rosina enkrat precej globoko mošnjo segnil, saj bo tudi vsakemu znana pesem

Kranjski sin pije vin
Kedar dnarce ima.

In gospod dr. Rosina je gotovo takrat prišel polno mošnjo tja.

Zdaj pa mislite dragi moji, če je to tako v